

Članak Larry Butler-a, prvog zamjenika visokog predstavnika: Šta ste u posljednje vrijeme učinili za mene?

Prije nekoliko godina, u mojoj zemlji je bila popularna fraza koja potiče iz oblasti bračnog savjetovanja. Parovi su ohrabrivani da jedno drugom postave sljedeće pitanje: «Šta si u posljednje vrijeme učinio/la za mene?»

Namjera je bila da se naglasi da veze nisu statične, da se neprekidno razvijaju i da se sve svodi na uzajamno davanje i uzimanje.

Mislim da bi bilo korisno ukoliko bi se ovo pitanje uključilo u javnu političku raspravu u Bosni i Hercegovini.

Građani bi trebali svojim izabranim liderima i onim državnim službenicima čije aktivnosti imaju direktni uticaj na svakodnevni život postaviti pitanje: «Šta ste u posljednje vrijeme učinili za mene?»

Izabrani lideri i državni službenici bi trebali pozdraviti to pitanje s obzirom da im se pruža jedinstvena prilika da izlože svoje aktivnosti, ili u slučaju potrebe da objasne razloge svog *nedjelovanja*, kao i planove budućih aktivnosti.

Ovo pitanje otvara čitavo područje odgovornosti i dijaloga, a upravo su odgovornost i dijalog osnovni elementi svakog funkcionalnog demokratskog društva.

Općinski nivo je dobro mjesto da se počne sa postavljanjem ovog pitanja. Općine su mjesto na kojem, u devet od deset

slučajeva, vlada ostvaruje prvi kontakt sa građanima. Upravo u općinama moramo stajati u redovima i čekati na formulare, takse, odobrenja, dozvole, i druge dokumente (kako u mojoj tako i u vašoj zemlji). I upravo su općine te koje su odgovorne za pružanje ključnih usluga kao što su skupljanje otpada, ulična rasvjeta, lokalne klinike i dječija igrališta. Općine takođe imaju direktnu i ključnu ulogu u privlačenju investicija koje se mogu iskoristiti za otvaranje novih preduzeća i otvaranje novih radnih mesta u susjedstvu.

Tako da pitanje «Šta ste u posljednje vrijeme učinili za mene?» može polučiti veoma konkretan odgovor. Postigli smo napredak u toj i toj oblasti, započeli smo to i to, spremamo se započeti to i to.

Ukoliko odgovor na ovo pitanje bude *manje* konstruktivan onda ćete znati da vaš načelnik ili vaši općinski vijećnici ne rade svoj posao.

Poređenja su odbojna, ali veoma često razjašnjavaju stvari.

Pogledajmo dvije općine.

Općina Ljubinje u istočnoj Hercegovini se suočava sa praktičnim izazovima koji se odnose na njenu relativnu izolovanost i mali broj ekonomskih potencijala koji su razvijeni u tom kraju. Općinska skupština je uvela skromne novčane poticaje, uključujući i «dodatak za novorođenčad» kako bi ubjedila stanovnike da se ne iseljavaju, i takođe je poduzela mјere kako bi omogućila da izgradnja na teritoriji ove općine bude lakša i jeftinija. Načelnik je takođe u lokalnoj administraciji uveo platni sistem u okviru kojeg su svi službenici plaćeni ovisno o rezultatima svog rada.

Kontrast između ove općine i recimo Bijeljine je veoma uočljiv. U Bijeljini, birokracija raste dok je budžet za plate članova kabineta utrostručen otkako je na izborima održanim u oktobru prošle godine izabran novi načelnik. Stanovnici Bijeljine imaju malo toga da pokažu kako bi opravdali značajno

povišene plate koje sada isplaćuju načelniku i zvaničnicima u njegovom kabinetu. Nedavno su općinski vijećnici povisili svoje mjesečne troškove za iznos veći od prosječne plate u Republici Srpskoj. Uprkos činjenici što ova općina ima sveobuhvatan spektar ekonomskih potencijala i što je nekad bila uspješan poljoprivredni i ekonomski centar, javna infrastruktura je u raspadanju a općinske usluge su neadekvatne.

Ovdje se ne radi o pitanju političkih stranaka jer je i u Ljubinju i u Bijeljini na vlasti ista politička stranka.

Ali ovo pitanje jeste političke prirode.

Sve se vrti oko pitanja: «Šta ste u posljednje vrijeme učinili za mene?» Stanovnici Ljubinja i Bijeljine trebaju postaviti ovo pitanje općinskim službenicima. Njihovi odgovori će se razlikovati, ali će zasigurno razjasniti neka pitanja.

Pomenuo sam ove dvije općine kao dva primjera: jedan pozitivan i jedan negativan. Možda će me stanovnici ovih općina ispraviti. A možda će i općinsko vodstvo u Bijeljini moći objasniti zašto nisu bili u stanju da pruže odgovarajuće usluge građanima uprkos enormnom povećanju plata načelnikovih saradnika.

U svakoj općini u zemlji na djelu su različite političke snage. U nekim slučajevima općinska skupština spriječava efikasno djelovanje načelnika, dok u drugim slučajevima vrijedi obrnuto. Neke općine imaju prirodni ekonomski i demografski potencijal, dok druge ispaštaju zbog enormnih praktičnih nedostataka.

Ali, upravo ova pitanja se trebaju dodatno istražiti i objasniti.

Stanovnici općina su ti koji moraju istraživati, dok su općinski službenici zaduženi za objašnjavanje.

Općine nisu vlasništvo službenika, već stanovnika tih općina. Općinskim službenicima treba dati priliku da objasne šta su uradili, šta trenutno rade, i šta planiraju uraditi u narednom periodu.

Zakolutajte loptu i pitajte vašeg načelnika ili najbližeg općinskog službenika: «Šta ste u posljednje vrijeme učinili za mene?»